

Umeå!

Thomas Nordlander

Projektstrateg, Planering och projekt

Gator och parker

Teknik- och fastighetsförvaltningen

Bakgrund Umeås klimatarbete

Klimatkontrakt 2030 – Viable Cities.

Målet är att Umeå ska vara klimatneutralt 2030, hela kommunen 2040.

Umeå klimatfärdplan

Ca 70 företag, organisationer, offentlig- och akademisk verksamhet samarbetar.

Målet är att inom 5 huvudområden, på lokal nivå, påskynda klimatomställningen.

EU Mission Label – Climate City Contract

Umeå fick kvalitetsstämpel 8 okt 2024 som en av EU:s ledande klimatstäder.

Ger ökad legitimitet och stärker finansieringsmöjligheter.

Teknik och Fastighetsförvaltningen - klimatomställning

Teknik och Fastighetsförvaltningen har direkt klimatpåverkande verksamheter och arbetar för att nå klimatmålen inom tre huvudområden.

Egen verksamhet

Att verka för utveckling och nytänkande inom drift- och underhåll.

Samverkan

Att samarbeta med lokala och nationella aktörer för att uppmuntra och möjliggöra omställning.

Upphandling

Att hantera leverantörer via de kanaler vi når dem.

Egen verksamhet

Elektrifiering på gång

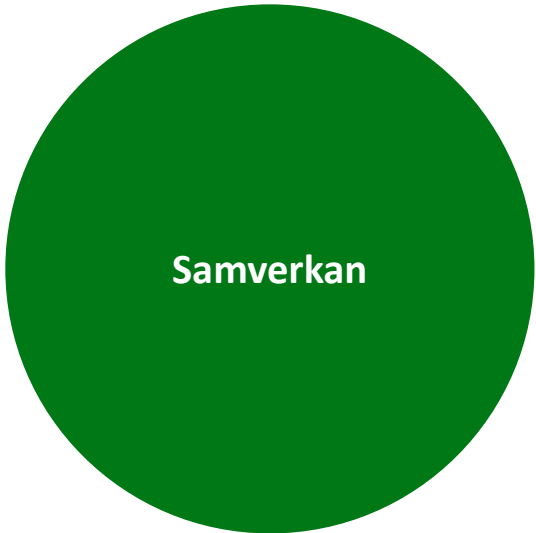
Handhållna maskiner har bytts till el, större gräsklippare upphandlas 2025 för drift 2026.

Utmaningar

Begränsat utbud och höga investeringskostnader bromsar takten, men vi testar och utvärderar nya modeller löpande.

Framåt

Utvärdering av mindre arbetsfordon hösten 2025, tyngre maskiner väntas 2027, och laddinfrastruktur byggs på Västerslätt med ställverk, kablar och solceller.

Samverkan

Gemensam omställning

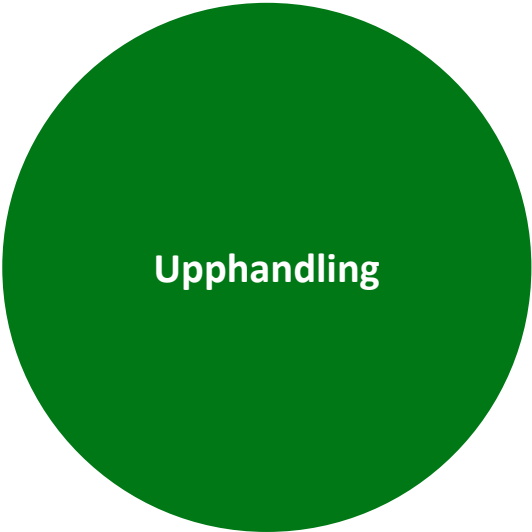
Rundabordssamtal med maskinentreprenörer och övrig bransch – alla eniga om att omställningen måste ske i samverkan, inte enbart finansieras av det offentliga.

Stora utmaningar

Högre kostnader för utsläppsfria fordon kan kräva nya affärsmodeller, arbetssätt och parallellt arbete med elsystem, infrastruktur och upphandlingar.

Framåt

Viktigt att kommunen tydliggör sin vilja och ambition i upphandlingar.

Upphandling

Nya ramavtal

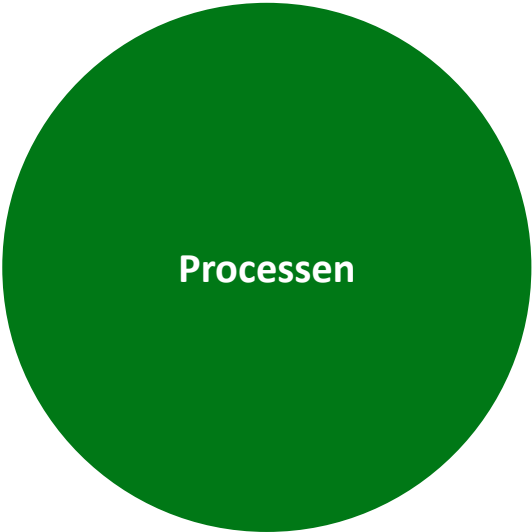
När vi 2024 startade arbetet med nya ramavtal fanns initialt en stor osäkerhet kring att ställa miljökrav.

Maskin och Materialavtal

Avtalen är rena tim-avtal för maskiner och ton-avtal för material.

Beläggning, Anläggning och Park

Avtalen är fastprisavtal baserade på produktionsresultat med tillhörande timprislista för ÄTA.

Processen

Upphandlingsstöd

Upphandlade konsult för hjälp med entreprenadupphandlingen.

Analys av miljökrav

Jämfört hur kommuner i samma storlek ställer miljökrav i ramavtal.

Branschdialog

Kraven framtagna i nära dialog med entreprenörer för input och förankring.

Resultat

Ambitiösa miljökrav är ovanliga i ramavtal, vanligare i enstaka (pilotprojekt).

Framåt

Måste höja ambitionsnivån med miljökrav i bredare front, även via Ramavtal.

Ramavtal Maskin och Material

Miljökrav

- Utsläppskrav på tunga fordon och arbetsmaskiner.
- Drivmedelskrav på den samlade energiförbrukningen andel (TRV) klimatneutralt eller nollutsläpp med ökning av andel varje år.

Bonus

- Nollutsläpp arbetsmaskiner 60% tillägg på timkostnad.
- Nollutsläpp tunga lastbilar 500 kr/tim.
- Nollutsläpp framställt krossmaterial tillägg 5 kr/ton
- Nollutsläpp leverans av krossmaterial tillägg 10 kr/ton

**Ramavtal
Beläggning,
Anläggning och
Park**

Miljökrav

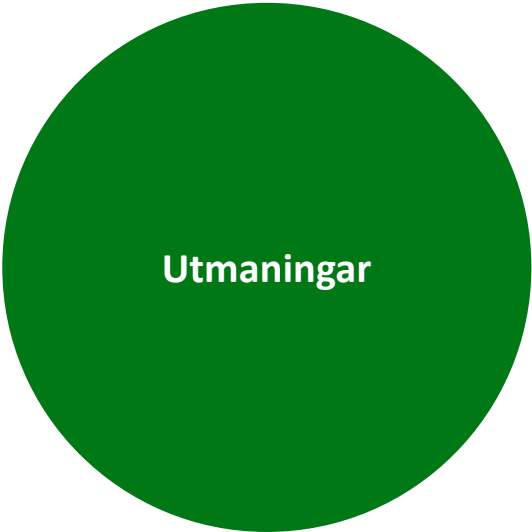
- Nollutsläpp på handhållna maskiner.
- Utsläppskrav på lätta person- och lastbilar.
- Utsläppskrav på tunga fordon och arbetsmaskiner.
- Drivmedelskrav på den samlade energiförbrukningen 100% klimatneutralt eller nollutsläpp.
- Nollutsläpp på andel av arbetsmaskiner 0-5 ton med ökning/år.
- Nollutsläpp på andel av arbetsmaskiner/lastbilar över 5 ton, ökning/år.
- Nollutsläpp på minimiantal tim/år arbetsmaskiner/lastbilar över 5 ton, ökning/år.

Klimatkrav

- EPD-krav på asfalt samt bonus om entreprenören är bättre än kraven. Kravet skärps varje år.
- Upphandlat biogena bindemedel för asfalt, fungerar som en kolsänka vid asfalttillverkning.
- Tydliga krav avseende kemikalieval.
- Sedvanliga krav avseende ålder på maskiner, fordon med mera inom avtalet.

Bonus

- Nollutsläpps arbetsmaskiner över 5 ton och tunga lastbilar utgår 300 kr/tim.
- EPD som understiger krav 5 kr/kgCO₂e.
- Bonustak för samtliga ramavtal.

Utmaningar

Ramavtal ute för upphandling

Publicerat på E-avrop, prisbild och frågor från entreprenörer ännu okända.

Intern osäkerhet och oro

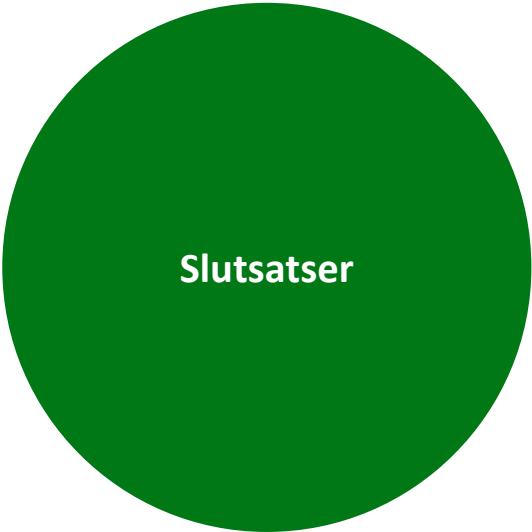
Nya okända förutsättningar öppnar för frågor och resonemang som behöver hanteras för att nå förståelse och acceptans.

Oro och hantering

Viss risk för prisökning och utmaningar att kontrollera, men uppföljning sker via upphandlingsstöd samt löpande redovisning av entreprenörer.

Långsiktighet

Ramavtalet ger signal till branschen och visar kommunens långsiktiga ambition gällande klimatomställning.

Slutsatser

Var modiga

Våga ta steget, gör vi inget så händer inget. Lite är i alla fall något och det går alltid att justera eller ändra senare.

Ta hjälp

Extern kompetens absolut nödvändig. Nätverk med lokal bransch och aktörer som är berörda.

Kontroll och uppföljning

Nya moment kräver verifiering, men vi är trygga med processen tillsammans med upphandlingsstöd och entreprenörer.

Framåt

Fortsätta att sprida lärdomar, ge förutsättningar och våga ta steget.

VI TROR PÅ SAMVERKAN

”I Umeå är vi aldrig så bra som när vi samarbetar”

**UMEÅ
KOMMUN**

Tack för mig!

